

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő Rudnyánszky Gyula.	Kiadó laptulajdonos: László József.	Egyesületi ára 4 fillér. Helyettesítő és kiadóhivatal: Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon
1 évfolyam: Negyedévre	3 korona.			
6 hónap: Negyedévre	12 „			
3 hónap: Negyedévre	5 „			
1 hónap: Negyedévre	20 „			

Magyar parancsolat.

— aug. 31.

Ime megszólalt a magyarok királya és kiadta a parancsolatot nemzeti színpecsét alatt; a hadsereg köteles magyarul levelezni!

Csendesen, zaj nélkül történt ez a nagy dolog. Tisza István gróf Geszten nyaral, lovagol, labdázik, — de azért dolgozik és cselekszik. A mit megfogadott: beváltja. Nem játszik a szavával; nem is dicsekszik tetteivel. Kötelessége, amit tesz, hát ügyet se vet reá, hogy kötelességét hiven teljesíti.

Igy van ez jól. Elég beszédet hallottunk már. Elég is volt a szó nokló magyarból. Örül a lélek, hogy végre a cselekvő magyar vette kezébe a kormányt, Nem híreszteli, mit csinál; nem is vár érte elismerést. Rákóczi hamvait hazahozzák. A hadsereg magyarosítása pedig rendszeresen folyik. Magyar hadbírókat keresnek, magyar tisztek kiképzésére adnak módot. És ime a király kiadja a magyar parancsola-

tot, mely megerősíti hadseregünkben a magyar nyelv jogait.

Nem érdem ez, nem is nevezhető vívmánynak. Mert hiszen megillett ez minket. És Tisza István megígérte, hogy kiköszörül minden téren a csorbákat, melyeket osztrák irigység, roszakarat, tudatlanság vagy megszokott balfelfogás ütött nemzeti jogainkon.

De ha nem is kiáltunk ezért hozsánát a tett emberének, nem tagadjuk, hogy eltelik a magyar lélek gyönyörűséggel és meglepedéssel, mikor azt látja, hogy álmaink egymás után valóra válnak és annyi szószátyárság, oly sok beszéd után a parlamenti szünet üdvös békeidejét a magyar miniszterelnök ily cselekedetekre használja fel.

Hiába, csak meg kell vallanunk, hogy 1867 óta sok méltatlanság esett meg mi rajtunk. Kormányaink sok osztrák csalafintaságra szemet hunytak és aztán a gyökeret vert jogtalanságot szerb tövisét nem volt erejük kiirtani.

De most itt az erős magyar, a

ki nem tétovázik, hanem Toldi Miklós erejével ragadja meg a farkaskölykeket és a földhöz vagdalja, aztán vállára veti s éjnek éjszakáján csendesen viszi ama bizonyos gonosz máju György bátya, a szájas ellenzék nyoszolyája elé.

A magyar parancsolat pedig megtermi gyümölcsét. Végrehajtódik hiven, amit a király parancsol és a magyar ember örömmel mondogathatja Tisza István kormányzásának igaz dicséretére, hogy ime egy sérelemmel ismét kevesebb!

— augusztus 31

— A kereskedelmi szerződések. Az Olaszországgal való kereskedelmi szerződésünk dolga úgy látszik már dülőre jutott. A legnehezebb kérdésben a borvámklauzula kérdésében meg egyezés jött létre monarchiánk küldött és az olasz kormány között s most már csak kisebb jelentőségű dolgokról, aminők a tengeri hajózás és a tengeri halászat, folyik a vita. Ez az oka annak, hogy augusztus végéig nem lehetett a szerződést aláírni,

Bucsuzás.

Irta: Naveiné Blaskovich Irén.

Bucsuzni jöttem nagyságos asszonyom, — ezekkel a szavakkal kelt fel Szentgály a kényelmes karosszékéből, a mint Bartosné a szalonba lépett.

A szép asszony egész valója szokatlan felindulást árult el, szórakozottan fogadta a fiatal ember üdvözlését, majd megatottságán erőt véve, a puha kereveten foglalt helyet.

— Hát csakugyan elhagy minket? — kezdte meg végre a társalgást Bartosné, bágyadt mosolyt erőltetve szép ajkaira.

— Elhatározásomat meg nem máshatam, hangzott szárazon a válasz. A kinevezés már a kezemben van, ha maradni óhajtanék le kellene mondanom az állásról, s mi célja volna ennek nagyságos asszonyom?

Az asszony nem felelt, idegesen játszott pongyolája csipkefodraival. S mintha csupán saját gondolataival lett volna elfoglalva, ügyet sem látszott vetni a mondottakra.

Kis szünet állott be, mialatt Szentgály vágyó pillantással nézte az asszonyt, ki selymes aranyhajával, álmodozó tekintetével, leányos természetével, valóban megkapó jelenség volt.

Az asszony felfogta a férfi sovár pillantását, de semmit sem szólt. Mire Szentgály lágy hangon folytatta:

— Maga tudja legjobban, miért akarom elhagyni ezt a helyet, hol életem legszebb, de egyúttal legfájóbb óráit töltöttem. Hogy magát megismertem, édes asszony — nem mondok vele újat — oda lett a szívem nyugalma, rabul esett ennek a csodás szempárnak. Hogy fáj, hogy sajgott itt bent! Sokszor azt gondoltam a kétségbeesés az örületbe kergetett. Később igyekeztem a varázslat alól

szabadulni, kerültem a házok tájékát, küzdöttem ellene s már-már sikerült is, a mikor azon az emlékezetes bál éjszakán szerencsétlen sorsom megint a magam körébe vont. Éreztem, hogy hiába minden küzdelem. Maga észbontóan szép volt. Én nem tudtam érzelmeimen uralkodni, tánc közben megvallottam magának, hogy szeretem, imádom. Maga hangos kacajra fakadt, a mi csakhamar észhez térített, s én érzelmeimről többé nem beszéltem. Még most is fülemben cseng ez a gunyos nevetés, melynek emlékezete is, nem egy keserves órát szerzett már.

Az asszony Szentgályra vetette nagy beszédes szemét, mondani akart valamit de a fiatal ember észre nem vette a tiltakozó mozdulatot, hanem hevesen tovább beszélt.

— A távolból titokban imádtam magát édes, drága asszony, mignem az urával megismerkedtem, ki barátságával ki-

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik. Emelvez étvágyat és a testeslyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4— kor.-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alantli céggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc).

hanem majd csak szeptember első napjaiban kerül erre a sor. Az Olaszországgal való tárgyalások befejezése után a német kereskedelmi szerződéses tárgyalások kerülnek sorra annál is inkább, mert a német kormány az agráriusok sürgetése következtében nagyon siettetni a szerződés elintézését, miután németország Oroszországgal már megállapodásra jutott. A balkáni államokkal való kereskedelmi szerződések is foglalkoztatják már a kormányt. Így a kis Bulgária már régebben fölmondotta a kereskedelmi szerződéseit, hogy az új szerződéseket új vámtarifája alapján köthesse meg, a mely az iparcikkek árát jelentékenyen fölemeli a bulgáriai ipar fejlesztése érdekében. Valószínű, hogy Bulgária a szokásos módon csak Ausztria-Magyarországgal és esetleg Oroszországgal köt kereskedelmi szerződéseket s a többi nagyhatalom azután jegyzékváltás útján járul hozzá a megállapodásokhoz.

— **A helyzet Ausztriában.** Az osztrák Reichsrath csak novemberben ül össze ismét s ezidő szerint még korai volna jóslásokba bocsátkozni, hogy az osztrák parlament új ülészsaka is az obstrukció jegyében fog-e megkezdődni vagy sem. Annyi bizonyos, hogy nincsen kizárva, hogy az új-csehek meggondolják a dolgot és nem fognak obstruálni. Körber dr. osztrák miniszterelnök pedig jól felhasználja az időt a Reichsrath összeüléseiig, hogy a kormánya helyzetét megerősítse. Legutóbbi galíciai utazása is azt mutatja, hogy Körber dr. mindenütt szövetségeseket keres, ahol csak lehet. Nem volt ugyan ez a célja, de az utazás eredménye kétségtelenül az, hogy a lengyeleket közelebb hozta a kormányhoz. Ilyen

körülmények között úgy látszik, hogy az új-csehek őszel teljesen magukra fognak maradni. Igaz ugyan, hogy az új-csehek magukban is elég erősek arra, hogy a parlament gépezetét megállítsák, de éppenséggel nem bizonyos, hogy ezt meg is fogják majd tenni.

— **A triezti bombák.** Az irredentistákkal szoros összeköttetésben levő olasz lapokban ismételtén alattomos célzások történtek, hogy a Triestben egy irredentista tornaegyesület helyiségeiben talált bombákat a rendőrség csempészte oda, hogy a tornaegyesület vezetőit letartóztathassa. Hivatkoztak arra, hogy a hetvenes években Velencében a rendőrség ügynökei petárdákat csempésztek a járókelők zsebébe, hogy elfoghassák őket. Ez a csunya gyanúsítás most bizonyára meg fog szünni, miután az államügyész a bombaügyből kifolyólag vád alá került irredentisták ellen a köröző leveleket kiadta. Az ügyészség valamennyit felségárulás miatt helyezte vád alá. A legfeljebb a Daniele Manin olasz gőzös kapitánya ellen kiadott körözőlevél, aki a bombákat hajóján Triestbe csempészte. Nálunk és Ausztriában senki sem vonta soha kétségbe, hogy az irredentista tornaegyesület vezetői csakugyan bűnösök. Hiszen különben miért szökött volna meg Fumio tornatanár és cinkostársai? De az olasz lapok lelkiismeretlenségére nézve jellemző, hogy ilyen gyanúsításokkal mernek előállni.

A magyar nyelv a hadseregben.

— Rendelet a hadsereg számára. —

A hadsereg rendeleti közlönyének legutóbbi száma fontos és nagyérdekű körrendeletet tesz közzé, a mely végképp rendezi a hadseregnek a magyarországi hatóságokkal és magánosokkal való érintkezését.

Két jelentős dolgot mond ki a hadsereg összes parancsnokságainak és csapatainak szóló körrendelet. Az első az, hogy minden közös hadseregbeli intézet, bárhol legyen s és bármely hivatással bírjon, tartozik minden magyar nyelvű iratot, beadványt, kérelmet, átiratot, jelentést, a mely akár bíróságoktól, akár magánosoktól érkezik, elfogadni és elintézni. Szóval semmiféle iratot azért, mert magyar nyelvű, a hadsereg semmiféle szervezetének visszautasítani vagy mellőzni vagy hevertetni nem szabad.

A másik része a rendeletnek még fontosabb és lényegesebb. Ez kimondja, hogy miudazok a katonai hatóságok és parancsnokságok, a melyek magyar területen vannak, vagy a melyek magyar területről egészítik ki csapataikat, nemcsak elfogadni kötelesek a magyar átiratokat, de ők maguk is magyar nyelven tartoznak az elintézését megtenni s magyar nyelven kötelesek a választ megadni.

Egyszóval a közös hadseregnek magyar területen és magyar hatóságokkal szemben ezentúl csak magyar lehet a levelezési és érintkezési nyelve.

A rendlet tartalmát egyébként a következő táviratunk jelenti:

Bécs, augusztus 29.

A hadsereg rendeleti közlönye 1904. augusztus huszonhetedikén kelt körrendeletet közöl a császári és királyi hadsereg parancsnokságainak, hatóságainak,

tüntetett s a házukhoz hozott. Maga mindig lekötözött szíveséggel fogadott, nyájas volt, de moderában mindig volt valami hideg tartózkodás, mi az én szenvedelmemet egyre csak szította. Nos de nem panaszkodom sorsom ellen, ha magát csak a távolból is láthattam, édes boldogsággal csordult meg a szívem, hogy aztán annál jobban érzem az élet sívárságát, céltalan voltát.

— De hát tehetek-e én róla? — fakadt ki végre az asszony indulatosan. — Miért mondja el most ezeket nekem? Ki tudja, talán én is szenvedtem, hátha én is kínosan vergődtem a titkolt szenvedély súlya alatt? Azt maga nem tudhatja.

Szentgály zavarodottan nézett a remegő asszonyra. Ilyennek sohasem látta azokat a szelíd bájos vonásokat. Az öntudatos nyugalom, mely őt minden mozdulatában jellemezte, eltűnt, helyét lázas izgalom váltotta fel. Csupa ideg volt az az asszony. S a mint a férfi így maga

előtt látta, örült vágy fogta el, hogy magához ölelje, csókjaival elhalmozza.

A férfias becsület azonban urrá lett szenvedélyén.

Megszégyenülve bocsátotta le ölére tárt karjait s a felindulástól remegő hangon fordult az asszonyhoz:

— Bocsásson meg, hogy elragadtattam magam, hogy magának fájdalmat okoztam. Nem panaszkodni, szemrehányást tenni jöttem. De hát a szívem úgy telve volt keserűséggel. Még egyszer meg akartam magának mondani, hogy mennyit szenvedtem érte s milyen mélységesen szeretem. Ugye nem haragszik s nem fog reám nehéz szívvél emlékezni?

A hogy az asszony szótlannul nézett maga elé, Szentgály keserűen tette hozzá.

— Hát nincs egy utolsó szava sem hozzám? Távozzam anélkül, hogy kezét engesztelésül nyujtana?

Az utolsó szavakra az asszony fá-

sultságából felocsudva, hevesen ragadta ragadta meg Szentgály karját s a székbe erőszakolta.

— Ne menjen még, maradjon a mellém, fordult hozzá szenvedélytől izzó hangján. Nekem is van még mondani valóm.

S hogy a férfi kérdően függesztette reá tüzes tekintetét, ziháló kebelével folytatta:

— Sokáig küzdöttem magammal, míg ehhez az elhatározó lépéshez jutottam. El akartam válni magától anélkül, hogy vallomást tegyek arról, a mit szívem mélyén rejtegettem s melyről magának halvány sejtelve sem volt. De hogy láttam a keserűséget, mely szívét betölti s a szemrehányást, mely hideg közönynyel, kegyetlen gunynyal vádol, elszántam magam arra, hogy feltárom szívem titkát. — Szentgály, szeretem magát úgy, a hogy asszonyszív csak szeretni képes, szerettem magát attól a perctől kezdve, a mikor először találkoztunk.

Mihalovics J. gyógyszertárában a „Kigyóhoz“ Debrecen, főtér, a városházzal szemben

ajánlja **Harmat areperót** (pouder), mely készítmény üde színt kölcsön az arcnak s nem rontja az arcbőrt. Kitűnő illata, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetkedik bármilyen arc- vagy trizsporról. Jól tapad s igen jól fed. A Harmat-crème a Harmat szeppannal együtt használva az arcbőrt üdévé, széppé teszi s megóvja a megráncosodástól. (Kapható színben: fehér, rózsaszín, krém színben) mintadoboz Harmat pouder ára 50 fillér. Nagy doboz ára 1 kor. és 2 kor. Ajánlja továbbá a következő areperóit: **Berlini Fejpouder** (3 féle színben) kisdoboz ára 40 fillér, nagy doboz ára 1 kor. 1 kor. 60 fillér. **Velupouder** (3 féle színben) kisdoboz fill., nagy doboz 4 kor.

csapatának stb. a magyarországi polgári hatóságokkal stb. való írásbeli szolgálati érintkezése tárgyában.

A rendelet szerint a császári és királyi hadsereg és a császári és királyi haditengerészet minden parancsnoksága, hatósága csapata és intézete, bárhol legyen is, köteles elfogadni a magyar nyelven hozzája intézett hivatalos íratokat, valamint a hadsereg (haditengerészet) kötelékébe tartozó nem tetteleges állománybeli havidíjas tiszthelyettesek kivételével, magánszemélyek ily beadványait is. Ily iratokat abból az okból, mert nem német nyelven vannak szövegezve, visszautasítani nem szabad. Azok a csapatok, a melyek kizárólag a magyar királyság területéről egészítik ki, bárhol állomásoznak is, valamint a magyarországi kiegészítő-kerületi parancsnokságok az írásbeli szolgálati érintkezést a magyar polgári hatóságokkal, hivatalokkal és a jelzett magánszemélyekkel minden körülmények közt magyar nyelven tartoznak végezni.

A magyar korona országaiban — Horvát- és Szlavonországot ide nem értve — állomásozó minden többi parancsnokság, hatóság, csapat és intézet a maga részéről minden magyar polgári hatósággal, hivattal és a jelzett magánszemélyekkel szintén magyarul tartozik levelezni.

Minden magyar nyelven kiállított irat — lényegtelen irományok kivételével — a hadsereg szolgálati nyelvén is megfogalmazandó.

Minden nem magyar nyelvű átirat és beadvány a hadsereg szolgálati nyelvén intézendő el.

Szentgály csodálattal nézte az asszonyt, ki vontatottan beszélt tovább.

— Most már elhiszi ugyebár, hogy én is szenvedtem, fájó lelkem elvergődött, nem egy lázas álmatlan éjszakán. S a lobogó szenvedelmet csitítanom kellett, hogy meg ne tudja senki, mi tölti be lelkemet. Mosolyognom kellett a mikor sirni szerettem volna! Emberfölötti erővel küzdöttem vágyaimmal, érzelmeimmel, igaz, hogy győzedelmeskedtem fellettük, de ilyen üresen mit is ér az élet! — tört ki végre fájdalmasan.

— Alexandrine, az Istenre kérem, csak így ne lássam, ilyen szenvedőn! A magam fájdalmát valahogy csak elbírom, de a maga szenvedése kétségbe ejt. Szóljon, mit tegyek! Feláldozok mindent a maga nyugalmaért, — könyörgött a férfi, miközben az asszony kezéhez nyult és szenvedélyesen csókolgatta.

Az asszony kimerülten hanyatlott a kevétre, a nagy felindulás minden erejétől megfosztotta. Kis vártatva azonban energiáját mégis összeszedve, kezét, mely még mindig Szentgály jobbáiban nyugodott, szelíden elvonta, s eléggé nyugodt, noha bágyadt hangon kezdte.

— A mint megtudtam, hogy kineveztek s maga elhagy minket, végtelenül

Ártalmas törekvések.

— aug. 31.

Gyakováron új zászlótüntetés volt, — az adóhivatalon kitűzték a király születése napján a horvát zászlót, míg a közjogilag előirt magyar zászló hiányzott. A pénzügyigazgató helyettese Eszékről rendeletet adott, hogy a horvát zászlót is vegyék le, mert további ott maradását a magyar állam szimbóluma ellen tüntetésnek tekintette. És ez teljes joggal történt.

Horvátország tudvalevőleg a Szent István korona területének kapcsolt része, parzs adnexa. Nem tarthat állami ünnepet, hogy meg ne mutassa, hogy csak mint a magyar államhoz tartozó tartja. Ha ez nem történik, akkor megvan a gonosz szándék, hogy magát Magyarországhoz nem tartozó tartja, önálló, címén államnak állítva oda. Gyakováron, hol ép most akarnak emlékművet vezetni Strossmayer püspök kilencvenedik születésnapja ünnepére, ennek a papi békezavarónak, minden magyarság ellenségének tanításai virágnak és e virágok bódító illata megmérgezi a fogékony ifjúság agyvelejét. Az egyetemi hallgatók, kik Zágrábról természetesen beregestül átjöttek, úgy Gyakováron miut Eszéken, parázs tüntetést rendeztek, ami magától értetődően nem lesz mértékadó az ügy további lefolyására. A tanuló urakat, kiknek jogi fogalmaik még nem tiszták, majd jobban megfogják tanítani Magyarországnak Horvátországhoz való közjogi viszonyára, mert ez a jogviszony Horvátország javára tovább is változatlan marad.

Egy ilyen kedvezményezést határozottan a magyar állam központjából várhatunk mert itt szintén küzdeni kell

fájt az elválás gondolata. Eléinte maradásra akartam kérni, de később beláttam óhajtam esztelenségét. Menjen, felejtsem mindent, jobb lesz így mindkettőnknek. A távolság s az idő majd enyhítik a ki nem elégitett vágy emésztő fájdalmát. S ha már elcsendesül minden, a mi egykor fájhatott szívének, emlékezzék reám vissza, akkor érezni fogja, a mit telán most nem tud megérteni, hogy a becsületért mondtam le arról a boldogságról, mely lelkünknek együttérzésében született.

Szentgály meghatottan hajolt le a rózsás kéz után s csak annyit suttogott: Én sem leszek gyengébb náladnál, te drága, te szent! . . . Isten veled!

Még hosszasan az asszony könyes szemébe nézett, az ő simogató lágy tekintetével, aztán kalapját vette s gyorsan távozott.

A mint a léptek zaja elült, a szalon hangtalan csöndjét heves zokogás verte fel.

Alexandrine a kerevet párnáiba temette arcát, hogy omló könyeivel enyhítsen szíve nehéz bánatán.

az ottani mozgalom pendasztja ellen. A szuverén magyar állam fogalmát náluuk az zavarja, hogy az ellenzék a szuverén magyar állam érvényesülésének organikus kifejtését, tuzbulens, korán érett izgatások által zavarri iparkodik. Horvátországban pedig az ellenzék és az általa fanatizált, részben felbérelt zöld ifjúság mindent megtenni próbál, ami a magyar állameszmének és Horvátországban való érvényesülésének várhat. A két törekvés szinte kedvez egymással, mint szélsőséggel, abban a pontban, hogy Magyarországnak amennyit csak lehet, ártsanak és gyöngítsék azt. Arra várni hogy e két esetből mi származik, nem feladata és kötelessége egy gondos kormányának. Eltörekvéseket Magyarországon meg kell fosztani az olesó népszerűség köpenyétől, fel kell világosítani a népet, hogy az állítólag nemzetein oly őszintén érző, magukat a nemzet nyakára feltoló barátok mennyire kell, hogy a magyar állam romlását idézzék elő és e felvilágosítás ideje talán már az országgyűlés összejövetele után nem sokára itt lesz.

Horvátországban pedig erős kézzel meg kell óvni a magyar kormány méltóságát és tekintélyét, befolyását és területi érvényesülését és reméljük Horvátországban a nemzeti pert is, mely a lakosság többségét képviseli, segíteni fog e műben, a ma helyes meggyőződésben, hogy azzal mindenek előtte Horvátország érdekeit óvja, melyek annál inkább virulnak, minél inkább virul és nyer maga Magyarország jólétében és tekintélyben. Az igazi belátást, az igazi erélyt pedig bizton várhatjuk a Tisza-kabinettről.

KÖZIGAZGATÁS.

× **A jog- és pénzügyi bizottság** tegnap délután Bészler Károly városi tanácsos elnökle mellett ülést tartott. A város költségvetésének átvizsgálására szervezett bizottságba Kardos Lászlót és ifji Schwarc Vilmost választották meg. Az átvizsgáló bizottságba a gazdasági bizottság is küld két tagot. A zeneakadémia 4000 koronányi segély iránti kérvényét, mint minden évben, ezuttal is pártólólag terjeszti a bizottság a közgyűlés elé: A rendőrök fizetés emelést kérnek a várostól. Ennek megadását a bizottság nem javasolja. Nehány kegydíj iránti kérvény elintézése után az ülés véget ért.

× **Kötelességmutasztó bizottsági tagok** A helyi sajtó egyhangulag megróttá a jog- és pénzügyi bizottság tagjait, amiért nem jelenték meg az e hónap 29-ikére egybehívott ülésre. Ez a megrovás valóban igazságos volt és úgy látszik hatott is, mert tegnap délután már láttuk a bizottság néhány tagját a tárgyalási zöld asztalnál. Nem is csodálkozunk, ha némely dolog nem jut dülőre, éppen a bizottsági tagok nembánomsága miatt. Ezt a nembánomságot pedig már azért is jó a nyilvánosságra hozni, mert az avatatlanként szentül megvannak győződve, hogy egyes fontos ügyek elintézése a tanácson mulik. Nagy tévedés ezt hinni, mert a tanács a jólétkészített és hozzá intézett ügyeket nyomban elintézi.

A tisztviselők erkölcsi helyzete.

— aug. 31.

A középosztály önvédelme címen tartalmas munkát irt Münstermann Győző, Kolozs r. t. város polgármestere. Könyvében alaposan foglalkozik a magyar tisztviselővel, a tisztviselő túlterhelés veszélyeivel és a magyar tisztviselő feladatáról. Aki érdeklődik a magyar tisztviselő sorsa iránt, az ne hagyja figyelmen kívül e füzetet, mely éles megfigyelő tehetséget árul el és dus tapasztalatok nyomán foglalkozik a tisztviselők helyzetével.

Megemlékeztetve a szerző a tisztviselő helyzetéről a következő érdekes megfigyelésekről számol be:

A magyar tisztviselőnek erkölcsi tisztjét a nemzet szemében ez ideig két körülmény súlyosította le. Az egyik, a fizetésen kívüli mellékjövedelemre utazás rendszere, a nép terhére, amit elkerülni addig nem lehet, míg a tisztviselő arra van utalva, hogy ily eléggé ellen nem orizhető mellékjövedelemnek pótolja azt, amit nem kap, a másik a nemzetben azon lábrakapott meggyőződés, hogy a tisztviselőnek az országgyűlési képviselőválasztási urnánál való tömeges és számtalanszor a hivatalfőnök vezetése alatt kormányparti jelöltre történt lezavazása felsőbbbségi hatalomszóra történt.

Mindkét körülmény tökéletesen elég a tisztviselő erkölcsi tehetségének lerombolására és pedig az első azért, mert azon egyszerű embernek, aki minden korlátoltsága mellett tud arról, hogy annak a tisztviselőnek megélhetésére fizetés van adva, nehéz dolog azt magyarázgatni s nem is lehet az urgyűlölet felkeltése nélkül, hogy miért kell a neki tett szolgálatért külön munkadíjat adni, a második pedig azért, mert egész Magyarországon nem akad oly tudatlan ember, aki a szavazati fogak azt az értelmet tulajdonitana, hogy azzal más is rendelkezhet nemcsak akinek adva van. Ha tehát azon tünetek elő állanak, melyekből arra lehet következtetni, hogy azon joggal a tisztviselő nem rendelkezik szabadon, a tisztviselő erkölcsi tekintélyét fenn nem tarthatja, ha szavazati joga felett szabadon nem rendelkezik.

Ha egy tanulatlan, irni olvasni nem tudó, politikai joggal bíró egyén, aki mérlegelni egyáltalában nem tudja, hogy politikai joga itt vagy amott való érvényesülési következményei mit tehetnek befolyásolható, ez könnyen érthető. De ha azon elmélek, hogy a birtoknak minden neme a nem birtoknak függését vonja maga után, Magyarországon akképpen nyer alkalmazást, hogy a kormányzati hatalomban nem részesülő tisztviselő esküténe azon pontja alapján, hogy kivataltai előljáróimnak engedelmeskedem, — kénytelen a szavazati jogot utasítás szerint gyakorolni, akkor mai viszonyaink között minden tisztviselőnek erkölcsi kö-

telessége: politikai jogának gyakorlatával nem élni, ha csak nem akar azon szintben feltűnni, hogy tisztviselői kinevezésekor vagy megválasztásakor hivatalos teendői lelkismeretes végzése iránt, esküjével kötött szerződési viszonyában lelkiismeretét is áruba bocsátotta.

Kerülni kell tehát a látszatát is annak, mintha a tisztviselő választó jogával nem a saját meggyőződéséből élve, hanem más okokból.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Zsinatelőkészítő ev. ref. egyetemes konvent. A folyó évi november hó tizedikén összeülő országos zsinat előkészítésére hivatott rendkívüli konventet főtiszteletű Kun Bertalan püspök és nagyméltóságú báró Bánffy Dezső egyházkerületi főgondnok urak, mint az ev. ref. egyetemes konvent elnökei Budapesten, a Lónyai-utcai ref. főgimnázium dísztermében október hó 27. (huszonhetedikén) délelőtti 10 (tíz) órakor fogják megnyitni. Kelt Debrecenben a ref. főiskolában, 1904. évi aug. hó 27-én.

Sass Béla s. k.

ev. ref. hittanszaki akad. tanár, konventi jegyző.

Az új dékán. Jászi Viktor dr. jogtanár, a debreceni jogakadémia új dékánja tegnap elfoglalta hivatalát.

Tanév kezdete a Stefánia árvaházban. A debreceni jótékony nőegylet Stefánia árvaházában szakiskolájába amennyire a hely engedi néhány bejáró tanuló leánykát felvesznek. Beiratásokat elfogad szeptember hónap 1—3 napjaiban a délelőtti órákban G. Szabó Etelka árvaházi tanítónő. Bejáró növendékek évi tanítási díja 30 korona. Bővebb felvilágosítást szívesen ad az árvaházi tanítónő.

Megválasztott tanítónő. A debreceni jótékony nőegyletnek a vezetése alatt álló Stefánia árvaháznál lemondás folytán megüresedett tanítónői állásra G. Szabó Etelka görzsönyi ev. ref. vallásu tanítónőt választotta meg. Az új tanítónő, ki jeles oklevéllel bír, szeptember hónap elsején foglalja el állomását. A debreceni jótékony nőegylet választmányának határozata folytán az árvaház tanítónője ezentúl nem lakik bent az árvaházban, hanem csak bejár az intézetbe.

Allatnyelvek.

Ugy látszik, nem hamburg a berlini csodaló. Tudományos emberek által megvizsgált és konstataált tény, hogy számolni tud s nemcsak egészekkel, hanem törtékekkel és tizedestörtékekkel is. Legújabbban Zenei tehetségéről jönnek érdekes adatok. Megismeri a hangokat, oktávokat, van érzéke az akkordok, harmóniák, trillák, sőt talán staccatok iránt is. Egy német tudós pláne kijelentette, hogy a ló olyan hangkülönbségeket vett észre, melyekre az ő füle képtelen volt.

Mindez tehát igaz. Azonban egyáltalában nem csodálatos. Akik evolucionista alapon állván, azt valják, hogy minden természeti jelenség, tehát az emberi elme, s ennek legmagasabbrendű fajtája, a lángész agyveleje, fejlődési ter-
mék, azaz alacsonyabbrendű agyvelőkben

tökéletesbült azzá, a mi lett, azt nem lepte nagyon meg Hanzi bölcsesége. A lónak szépen kifejlődött agyveleje van, mely stukturájánál fogva egyáltalában nem zár ki olyan egyszerű logikai műveleteket, mint az összeadás, vagy olyan érzékélet finomságot, ami a különböző hangok észrevétele. Hisz őseink közt is vannak lovak, azaz olyan fejlődési fokú lények, mint a mai ló. Mert hisz nemcsak abból kel beletörődnöd büszke, költőtől és nevelőtől elkapott emberi faj, hogy apád egy majomszerű állat volt, s hogy a mai majmok nagybátyáid hanem hogy őseid gallériája magában foglal egy csomó még fejletlenebb emlős-, hüllő-, hal- s ki tudja még miszerű állatfaját. Csoda-e tehát, ha egyszerre észrevesszük, hogy egyik filogenetikai csapánkhöz hasonfejltségű állat, egyelő számolni képes? Bizony nem.

Különösen ha meggondoljuk, hogy Hans nem élettant, vagy bölcsészetet, művelődéstörténetet, vagy költészetet ért meg, dobog ki a patájával, hanem csak egyszerű szám- s ami ezzel egyremegy hangrezgési viszonyokat. Ezek ugyanis a legegyszerűbb logikai műveletek. Ha alsórendű népek alsórendűségét jellemzi akarjuk, arra hívarkozunk, hogy három se tudnak számolni. Ott tehát, ahol az emberfaj legalacsonyabbra esik, már találkozik a lófajlánésszel, a patás Arisztoteleszszel, sőt a Hansi meg tultesz nem egy tűzföldi törzsen. Ő tovább tud számolni háromnál.

Nem tudom, mi módon, de kétség-telen, hogy valamiképpen értékesíthető lesz az állatoknak, különösen a lónak ez a tanulékonytsága a lótenyésztés szempontjából. Mert az a Hansi-féle szám-beszéd egész más, mint az eddigi ostar-ütésből és zabla-rángatásból álló társalgás a lóval. Ezen az alapon tovább építve, talán alkothatni lehetne valóban egy lónyelvet, később talán egy kutya-, marha-, birha-, sőt disznónyelvet is. (Ne féljünk a humortól!) Azaz a közlekedés az ember és háziállataink közt végre emberhez és állathoz méltóvá tétetnék.

Az abszolút többség.

— Jelenet a kávéházban. —

— augusztus 31.

A pécskai választás napján Debrecenben is sokat beszélt a kávéházi közönség Hercege Ferencről és ellenteljeiről.

Mindenki arról vitatkozott, hogy mi az az abszolút többség. Akadtak, akik azt állították, hogy az abszolút többséghez az összes leadott szavazatok felénél egygyel több voks kell és voltak, akik amellettt bizonykodtak, hogy az abszolút többség azé, akinek egygyel több szavazata van, mint másik kettőnek összesen. Senki se vette észre, hogy ez a két dolog voltaképpen ugyanaz.

A. ur alsóst játszik B, urral a kávéházban.

A.: (enyeleg). Bemondom a csemul-pót és jöhet.

B.: Kvint az uduval, továbbá szörös majom. Ezenkívül megrázom Kohn urat.

A.: Mit?

B.: Kontrázok. Na, egy, kettő. Nincs ütés. Abszolút majoritás!

A.: Mit ért maga abszolút majoritás alatt?

B.: Nevetséges! Ha Hercege Ferencnek egy ponttal többje van, mint a másik kettőnek,

A.: Fiacskám, maga téved. Az a kérdés, hogy ki a felvevő? Leteszem a fejem, hogy Herczegnek máris megvolt az abszolút többsége, csak nem vették észre.

B.: Hogy-hogy?

A.: Nézze. Herczegnek volt 802. A másoknak volt ugy négyszázötven körül, A harmadiknak is ugy négyszáz. Ha most másik kettőt összeadjuk és Herczeget kivonjuk Popából, akkor megmarad Zlinszky. Igen, de minek vonjuk mi Popából ki Herczeget? Kivonjuk egyszerűen Zlinszkyból Popát, marad Herczeg, meg egy darab Zlinszky és kész az abszolút majoritás.

B.: Ez szép, de szerintem egész másképp áll az ügy. Egyszerűen összeadom a Herczeget, Popát, és Zlinszkyt. Hármán vannak, tehát az összeget elosztom hárommal. Ezt négyzetre emelem és köbgyököt vonok belőle. Az így kapott összeg bizonyára valami töredékét kettővel töröm, marad egy. Egy az egy az abszolút többség.

A.: Engedje meg, hogy önnek a Lipóthoz címzett mezőt díj- és illetékmentesen felajánljam. Hiszen maga örült!

B.: Már bocssáson, de nem foszthatom meg magát ilyen takarmányhiány idején az egyellen mezőtől, amint maga még legelhet. Makacsul ragaszkodom a köbgyökvonáshoz és a töréshez. En azok közé tartozom, akik törnek, de nem hajolnak!

A.: Pedig maga törvénytelen gyerek! És ajánlom, hogy velem ne pakázzék, mert ugy tőkön rugom, hogy a port arturja! Akarom mondani: a port turja!

B.: Mit? Még maga beszél? Maga dákorómán! Apropos dáko! (Felkap egy dákót és két rekuzét csinál az A. ur fejével.)

A.: (dühösen.) Hiszen ez tettlegeség! (B. urat a billiárdasztalhoz ütögeti.) Majd én megmutatom mi az az abszolút többség! (Kicipeli A. urat a konyhába és belemártja a fekete kávéba. A pincérek közbelépnek és kilökök a két urat, akik még folyton püfölik egymást.)

A.: (az utcán.) Itt van! Nesze még egy! Itt van az abszolút többség! A rendőrök mind a két urat beki-sérik.

zab.

H I R E K.

A budapesti meteorológiai intézet jelentése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 30. Száraz és meleg idő várható.

Ujitások a M. A. V. nál.

Négy új üzletvezetőség.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter négy hetet töltött Marienbadban, ahonnan ma érkezik meg haza Budapestre.

A miniszter, mint megbízható forrásból értesülünk, a pihenés idejét nagy szabású tervek kidolgozására használta fel.

Marienbadi fürdőzése alatt elkészült a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségeinek újjászervezésével.

Módunkban van e kész munkálat anyagából hírül adni a következő részleteket.

Az eddigi üzletvezetőségek megmaradnak; de a budapesti igazgatóság megszűnik és a vidéken még négy új üzletvezetőség alakul. És pedig Temesvárott, Pécsen, Eszéken; a negyedik hely még nincs megállapítva.

A budapesti igazgatóság mint üzleti vezérigazgatóság marad fenn. Eddigi hatáskörének jelentékeny részét az új szervezet átruházza az üzletvezetőségekre, melyeknek üzletvezető igazgatóság lesz a címük.

Az új szervezet életbe léptetésével az igazgatóság több tagja nyugdíjba megy. A m. á. v. új vezérigazgatót kap.

*

A közlekedés terén is több nevezetes újítás van tervbe véve. Ezek közt első a vicinális vonalakon a személyforgalomnak motorkocsikkal való lebonyolítása. Ezt fokozatosan tervezik, úgy hogy egy két év alatt az összes vicinálison motoroskocsi közlekedés lesz.

Ezt követni fogja a fővonalokon a gyűjtő-kocsi rendszer motorkocsikkal. A gyorsvonatok például Budapest és Kolozsvár közt csak Szolnokon, Ladányban, Nagyváradon és Kolozsvárt állanak meg és az utasokat a közbeeső állomásokra és állomásokról motorkocsikon szállítják.

E tervek keresztülvitele érdekében a miniszter a múlt hónapban Tolnay Kornél debreceni üzletvezetőt Franciaországba küldte, a hol jelen volt két új rendszerű, javított motor kocsi bemutatásán. A tökéletesítés e téren oly szépen halad, hogy a fentemlített motor-kocsi rendszer üzembe állítását a m. á. v. már a jövő évben megkezdheti.

Ruzsinszky Ilona idegbeteg.

Kilenc év előtt a jó ismerősök egész serege kívánt tartós boldogságot egy fiatal házaspárnak, amikor Debrecenben az oltár előtt örök hűséget esküdtek egymásnak. Mind a ketten a bohémvilághoz tartoztak. A férj újságíró volt, a nő színművésznő. A férj egyike volt a legdélegebb, legrazább férfiaknak, a nő egyike a legbűbajosabb hangu primadonáknak.

A fiatal pár boldogságának kiegészítéséhez a gólya is hozzájárult egy kis fiúcskával. A férj letette a tollat és a közigazgatási pályára lépett, ahol lassanként előre haladt. A nő az ország első színpadán aratott osztatlan tetszést és nagy művészsikereket. A gyermek is szépen nőtt és fejlődött a szerető anya gondos szárnyai alatt.

De a jó ismerősök jó kívánsága nem teljesedett be. A fiatal rokonszenves pár boldogsága nem volt tartós. A nőt hivatása távol tartotta férjétől és ez a helyzet a házastársak közt összekülömbözé-

sekre adott alkalmat, amelyet a Nagy Galeotto, a jó barátok rossz nyelvei még szitottak.

A vége az lett, hogy mult évben a házastársak válóperre mentek.

Azóta az egykor deli, atlétaszerű férfi szemlátomást összeesett, buskomorosság vett rajta erőt és baja annyira fokozódott, hogy mult héten a debreceni kórház megfigyelő osztályába kellett elhelyezni, ahol feladtak minden reményiséget arra, hogy ép elméjét valaha visszanyerje.

A mai Pesti Hírlap nagyváradi jól értesült forrásból hozza a megrendítő hírt, hogy Ruzsinszky Ilonát, a kecskeméti színház primadonnáját, nagyfokú megbaj következtében a pestinagyi margittligeti hidegvizgyógyintézetbe kellett szállítani.

Az országoshírű kitűnő művésznő szerencsétlen sorsa városszerte a legélénkebb részvétet keltette, annál is inkább, mert a debreceni közönség nemcsak mint a debreceni színház első művésznőjét, de mint szerény életű, kedves modoru, vidám kedélyű szeretetreméltó művelt hölgyet ismerte.

Szoboszlai Pap István végrendelete. Néhány hónap mulva bontják fel Szoboszlai Pap István református szuperintendensnek végrendeletét, melyet a híres hitszónok azzal a kijelentéssel deponált a debreceni ref. egyházmegye irattárába, hogy halála után 50 év mulva bontandó föl. Szoboszlai Pap István 1885-ben halt meg, s így végrendeletét 1905-ben bontják föl. A végrendelet iránt rendkívül nagy az érdeklődés és megindult a találgatás, hogy vajon mit tartalmaz az a nagy pecsétes boríték, mely 50 esztendő óta rejti magába a titkot. Némelyek szerint Szoboszlai halála előtt 20.000 pengő forintot deponált az angol bankban rokonai javára, akik eszerint most tekintéjes örökség birtokába jutnának; mások szerint azonban politikai végrendeletéről van szó, mely szenzációs dolgokat tartalmaz. De bármiként áll is az ügy, az tény, hogy a félszázad óta őrzött végrendelet „megelégedést” tartalmaz.

* Nyaralás a Nagyerdőn. Most, hogy a Nagyerdei nyaralás ideje tova véget ér, nem érdektelen felemlíteni az ottani nyaralás kellemességeit. Kora reggel nagy harsona szóval és dobpergéssel ébreszt fel a nagyerdei katonai lövőhöz vezényelt katonaság. Nyomban ezután megkezdődik a lövöldözés oly erővel, hogy azt hiszed, miszerint egy középkori hadjárat folyik körülötted. És ez a lövöldözés egész nyáron tart a nap különböző időszakában, de csodálatosan mindig abban időtályaiban, midőn aludai és pihenni akarna. A nagyerdő azonkívül oly poros, akárcsak egy falusi utca, amik azonban a rettenetes szárazságnak tudunk be. Vendéglőjét a park sötétsége miatt esti nyolc órán tul senki sem látogatja, mert nem akarja magát és cs-

ládját kitenni annak, hogy az epekedő párok pásztoróráit megzavarja az alkonyi esőndben. Kicsiny, apró bajoknak látszanak ezek, melyeken azonban a jövőben lehet segíteni. Elmaradhatna például a trombitaharsogás, dobpergés és puskaporpusztítás hajnalban és a parkban létesítendő világítás látogatottá tenné a nagyerdőt az esti órákban és kiteselné azokat kik a világosságost nem szeretik. A port majd csak legyőzik az öntöző kocsik, mert hisszük, hogy egyhamar nem lesz oly esőtlen nyár, mint az ideá.

* **Motorkocsik Veszprém és Sz.-Fejérvár közt.** Veszprémben vasárnap kiállítás nyílt meg a m. á. v. a forgalom lebonyolítására Székesfehérvár és Veszprém között motorkocsi közlekedést létesített. A bevezetés munkálatait Garda debreceni fűtőházi főnökre bízták, aki vasárnap indította meg a motorkocsi közlekedést Fehérvár és Veszprém között.

* **Ki temeti el olcsóbban a halottat?** A megélhetés gondja, a harc az étellel sok visszasságra ragadja az embert. *Élni és nem hagyni élni*, ez a jelszó a mai világban. Szemere a világ — tartja a magyar közmondás, de mikor az élelmeség tulló a célon, akkor rászolgál a keményebb bírálatra. Éppen ezen okból nem hallgathatjuk el azon apróbb temetkezési vállalatok eljárását, melyet az anyakönyvi hivatal előtt naponként folytatnak. Ott lesik a kapuban a megszorodott szívű gyászolókat és valóságosan összevesznek a felett, hogy kinek jusson a halott eltakarításának munkája. Ez nemcsak helytelen eljárás, de sérti a kegyeletet is fájón érinti ez a kufárság fájdalomtól elborult lelkeket. Nem a mi feladatunk megjelölni azon módokat, — melyekkel megszüntethető volna ez az illetlen szokás, pusztán csak megemlítjük az ez irányban hozzánk beküldött panaszt, mely valóban orvoslásra szorul. Annál feltűnőbb és bosszantóbb az a csunya eljárás, mert három negy temetkezési vállalatunk minden tekintetben a legnagyobb vigyázattal és kimélettel van a gyászoló családtagok iránt és nem alkalmatlankodnak az amugy is megtört lelkeknek szolgálataik erőszakos felajánlásával.

* **Magas husárok.** Az országos nyomasztó állapotok városunk közéletét is mélyen érintik. Drágulás észlelhető az egész vonalon. Egy jelenségre azonban mégis rá kell hogy mutassunk. A jószág állomány, tekintettel a takarmány hiányra, igen mélyen alászálott s ennek folyománya lett volna, hogy a mézár-székekben a husárok leszállíttassanak. Ez pedig nem következett be, sőt ellenkezőleg: a husárok emelkedtek. Ennek aztán a közönség adja meg az árát. Más városok már régen felismerték ezt az abnormis állapotot s hatáskörükben segítettek is rajta. Nem jó volna nekünk is mozogni?

* **Társas vacsora Várad Károly tiszteletére.** Tudvalevő, hogy Várad Károly, a helybeli piarista főgimnázium igazgatóját kinevezte a kormány a székesfehérvári tankerület kir. főigazgatójává. A debreceni tanári kör, melyben Várad Károly, mint alelnök, szintén tevékeny működést fejtett ki, társasvacsorát ren-

dez a közszeretben álló, érdemes férfiu tiszteletére s e vacsorára nemcsak a kör tagjait és a felsőbb és középsikolák tanárait hívja meg, hanem szívesen látja az új igazgatónak jó ismerőseit és tisztelőit is. A társas vacsora szept. 3-án este 8 órakor lesz az Angol Királynőben és jelentkezhetni bármely középiskolai igazgatójánál az ott kített aláírási iveken.

* **Szakosztályi ülés.** Az ipartestület tanácstermében tegnap délután 4 órakor a kovácsok szakosztálya ülést tartott. Az ülésen az előjárásági ülés tárgysorozatának a kovácsokra vonatkozó számaint készítették elő.

* **Értesítés.** A debreceni 3. honvéd gyalogezred parancsnoksága a következő értesítést küldte lapunkhoz: A budapesti állomásou elhelyezett honvéd csapatok (intézetek) számára 1904. évi december hó 1-től illetőleg a meglevő kincstári készletnek felhasználását követő időtől kezdve 1905 év augusztus hó 31-ig terjedő idő tartam alatt szükséges széna szállításainak biztosítása végett a m. kir. budapesti I-ső honvéd kerületi parancsnokság hadbiztonsági osztályában folyó évi szeptember hó 22 én délelőtt 9 órakor kizárólag zártírásbéli ajánlatok útján verseny tárgyatás fog tartatni.

Az erre vonatkozó hirdetés, valamint a szállítási feltételek füzete a fentemlített kerületi parancsnokság hadbiztosi osztályában és a budapesten székelt I-ső honvéd gyalog ezred, valamint a honvéd élelmező raktár kezelőbizottsági irodájában megtekinthető.

* **Halálozások.** Debrecen város halottai az elmúlt napon a következők voltak: özv. Gzünberger Mórné szül. Fögel Fáni iz. 68 évet, Kiss Gáborné szül. Erdei Juliánna ev. ref. 63 éves, Brebán Sándorné szül. Györi Erzsébet ev. ref. 20 éves, özv. Kovács Ferencné született Szöke Mária ev. ref. 69 éves, Kiss László Ernő ev. ref. 21 hónapos.

* **Békeltetés.** Pénteken, szeptember 2-án délután 4 órakor az igaztestületi békeltető bizottság Vetéssy Béla rendőrfogalmazó elnöklele alatt ülést tart.

* **2000 korona jutalom.** Ennyit tűzött ki Piger József kolozsvári ékszerész azon ismeretlen tettes fejére, ki amint azt már megírjuk, betört hozzá és 27000 korona értékű ékszeret ellopott tőle.

* **Elmebajos a szegényházban.** Hopp Gusztáv elmebajos fiut ki viselkedésével az utcán általános botrányt okozott, a szegényházba fogják szállítani.

* **Fejbevert zenész.** A Veres Ökörben mulatott Bakóczky József kertész. Ezenközben jó kedve támadt, kiment az utcára s egy ott talált kővel Juhász Lajos zenészt az ablakon keresztül úgy fejbe vágta, hogy 8 napon tul gyógyuló sebet okozott neki.

* **Diszes társaság.** Diszes koszeru sétált át az utolsó 5 nap alatt a törvényszéki fogházba. Ezek közt volt: Faragó Zsófi nagyváraditolvajjanggal, Vágó Amália Mária Nosztra vendége, Gorszás István Lipótvár börtönkaszinótag, Szepessy Mihály Nagyenyed gyöngye, Borszányi Botos Károly Szamosujvár virága. Ezek együttvéve összesen egy emberöltőt ültek.

* **Mérsékelt körutazások a Tátrába** A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint Budapestről mérsékelt áru menettérti körutazási jegyek adatnak ki a Kassa—oderbergi vasut „Csorbu állomására oly kép, hogy azok úgy oda, valamint visszajövet

Kassa, Ruttká vagy Zsolnán át érvényesek. A körutazási jegyek 14 napra érvényesek és gyorsvonaton az I. osztályban 48 koronába, II. osztályban 36 koronába, míg személyvonaton a III. osztályban 16 koronába kerülnek. Kapcsolatban ezen körutazási jegyekkel az idegenforgalmi vállalat 45 koronánt, oly ki rándulási jegyfuzeteket boesát ki, amelyek Csorbatón, Tátrafüreden, Tátralomnicon, Szepesbélán. (Csepkőbarlang) Tátraszélplakon összesen három napi tartózkodásra és a vállalat kocsijának szintugy a Csorba csorbatói fogaskerekű vasut is a Szepesbela poprádfalkai helyi érdekű vasut díjtalan használatára jogosítanak. A fuzetek külön-külön kaphatók és nincsennek több személy együttes utazásához kötve. Budapest 1904 augusztus hóban. A magyar királyi állam vasutak igazgatósága.

* **Tankönyvek bekötését** Dávidházy Kálmán könyvkötészet Fűrészker-utca 9. szám alatt a legjobb kivitelben, legolcsóbban készíti. — Ugyanott minden könyvkötészeti és műipari munkák legújabb izlés szerint készíttetnek.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujjfalussyház. Allandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kirakásban.

Nyakkendő ujdonságok 1 koronától feljebb Feketénél.

x Iskolai idényre fiu kalapok, sapkák, ingek és nyakkendők feltűnő olcsón Feketénél.

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

EGYLET

Diszlövészet. A debreceni polgári lövés-egyesület szeptember 3. és 4. napján a nagyerdei lövőházban Diszlövészetet tart. A lövés mindkét napon reggel 8 órakor, délután pedig 2 órakor veszi kezdetét és tart alkonyatig. 4 én este a lövések osztályozása és díjak kiosztása. 4-én déli fél 1 órakor a lövőházban közebed, melyre aláírások 3-án délig a titkárnál eszközöndők. Díjak a következők: I. Körlövésékért. 1-ső díj 1 drb. 4-es arany, 2-ik díj 1 drb. 20 kor. arany, 3-ik díj 1 drb. magyar arany 4-ik díj 1 drb. 10 kor. arany, 5-ik díj 1 drb. 10 frank. arany. 6, 7, 8. díj 5 korona. II. Középlövésékért. 1-ső díj 1 drb. 4-es arany, 2-ik díj 1 drb. 20 kor. arany, 3-ik díj 1 drb. magyar arany, 4-ik díj 1 drb. 10 kor. arany 5-ik díj 1 drb. 10 frank. arany, 6, 7 8-ik díj 5 korona. Valamennyi díj diszitással. A lövés szabályai az egylet helyiségeken ki vannak függesztve.

TÁVIRATOK

A japán-orosz háboru.

Csifu, aug. 30. Portarturból az a hír érkezik, hogy az erdő hetekig képes ellenálni a japánok ostromának. Az erdő felől szakadatlanul erős ágyuzás hallatszik. Hír szerint a holttestek halomszámra hevernek az erdő körül.

Csifu, aug. 30. Liajongnál a japánok megkezdték az általános támadást. Az oroszok ellen ériási ágyuzást folytattak. Az oroszok vesztesége nagy. Pokatiłow parancsnok elesett.

Csifu, aug. 30. A japánok elpusztították a Liajongtól északra eső vasutakat.

Csifu, aug. 30. Az oroszok a japánoknak Port Artur elleni általános ostromát visszaverték, miközben a japánok súlyos veszteséget szenvedtek. Oroszországban az öröm általános.

Az exszultán meghalt.

Konstantinápoly, aug. 30. Muzad a gyöngelműség miatt detrozínált exszultán cukorbetegségben meghalt.

Óriási jégverés.

Bányavölgy, aug. 30. Ma délelőtt itt galambtojás nagyságu jég esett, mely nagy kárt okozott. Egy kis gyermeket a jég agyonütött.

Öngyilkos állami tisztviselő.

Brassó, aug. 30. Fischer Antal idevaló nyugalmazott államtisztviselő hirtelen társadt elmezavarában megmérgezte magát és meghalt.

A szegedi ácsok sztrájkja.

Szeged, aug. 30. Itten az összes építőmunkások beszüntették a munkát.

Meggyilkolt kereskedő.

Zimony, aug. 30. Bartakovich Lajos kereskedőt az éjjel ismeretlen emberek meggyilkolták és kirabolták. A rablőgyilkosoknak nyoma veszett.

Beszakadt templom.

Hódmezővásárhely, aug. 30. Az itt épülő református templom menyezete beszakadt. Senkisért sérült meg.

Abeles-féle állami felügyelet alatt álló középiskolai fiu-internátus —

Debrecenben.

Ezen intézetbe felvétetnek mindazon növendékek, kik Debrecen bármely középiskoláját (gymnásium, reál, kereskedelmi, polgári) látogatják. Az intézetben teljes ellátás, szakképzett tanárok felügyelete alatt tanulmányaikban szigorú ellenőrzést és nevelést nyernek. Modern berendezésű háló-, étkező- és tanuló terem. Egészséges táplálkozás. Mérsékelt díjak. —

Prospektussal szolgál

Az igazgatóság.
Hatvan-u. 23.

6542—1904.

Arverési hirdetmény.

Az alább körülírt városi ingatlanok a városi számvevőség kiváltali helyiségében hivatalos órák alatt megtekinthető feltételek mellett, 1904. évi szeptember hó 7-ik napján, délelőtt 9 órakor a város székházának közgyűlési termében megkezdendő s a szükséghez képest délután, sőt esetleg következő napon is ugyanottan folytatandó nyilvános árverésen bérbe, illetőleg haszonbérbe fognak adatni.

Mely árverésre az érdeklődők figyelme ez uton is különösen ebben felhivatik.

I. Az 1904. évi október 1-től kezdődő 3 évre adatnak ki.

A legjobb arc-zseplítő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

Egy tégely ára 1 kor. 40 fillér

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Egy kis tégely ára 70 fillér

Serail-szappan.
Epe-szappan.

Kitünő toillet szappanok a kenőcs használatához

Seail-puder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsás és krém. 1 doboz ára 1 korona.

Serail-crème. nappali használatra.

Szerail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerészek uraknál, valamint Josa és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerész Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerésztárban.

„M A Y E R” gépgyár

vas és fémöntőde részvénytársaság SZOMBATHELY.

Raktár: Budapest, V. Lipót-körut 15.

Készít mindennemű

Gazdasági gépeket,

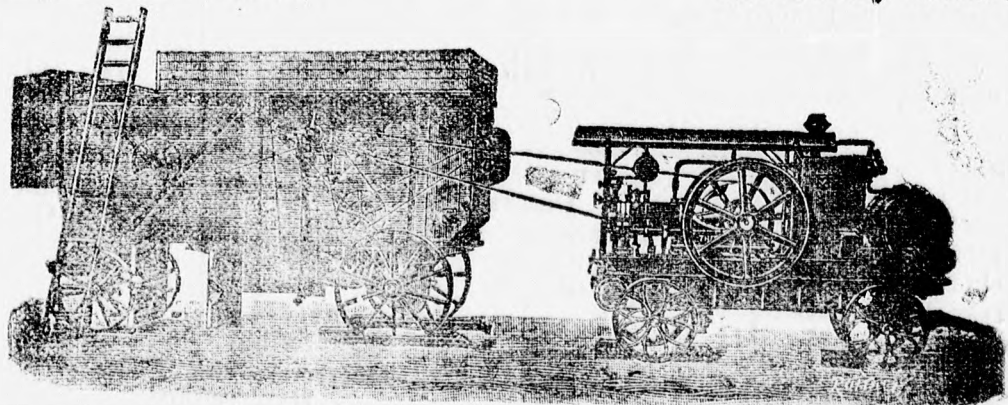
kitünő szerkezetű

Benzin- és szivő-gázmotorokat

1-50

lóerőig.

Benzin-motoros cséplőkészletek
Legolcsóbb üzem! Tűzveszély kizárva

Malomépítészeti Különlegesség

Osborne D. M.-féle

Új hengerek, minden szaknába vágó gép gyártása. Teljes műalmi berendezések. Legújabb szekezetű csavaros és szabad. kir. víznyomású becsapók. világhírű amerikai arató és kaszál gépek magyarországi kizárólagos képviselősege.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. * Kivántra ingyen és bérmentve. külön költségvetést ingyen

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél,
Debrecen, Kistemplombazár.

Az iskola idény kezdetével ajánlják kitünő minőségű fiu és leány fehérneműket

harisnya, kötények, matracok, paplanok stb. stb. nagy raktárát. Intézetbeli növendékeknek előírás szerint.

Határozott árak!

!!! Nyavalyatörés !!!

Ki nyavalyatörés, göres, és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a hatyru szabad gyógyszerésztárban.

KÖNYVVITELI, SZÉPÍRÁSI ÉS IDEGENNYELVI GYAKORLATI SZAKTANFOLYAM

felnőttek számára.

Egész életre szóló művelődési eszközöket, szellemi kincseket szerezhet meg a haladni vágyó mindkét nembeli ifjúság rövid idő alatt, anyagi megterheltség nélkül.

Ez a gyakorlati tanfolyam látogatása által hosszú évek mulasztásait pótolhatják mindszok, kiket mostoha körülmények a legéletbevágóbb ismeretek szerzésében megállították.

Felnőtt ifjak és nők néhány hónap alatt annyi hasznos ismereteket szerezhetnek meg csoportos oktatásom, ismert gyakorlati módszerem által, mint tulzafolt iskolában zseni ifjúság, csak számos év alatt. Mindenki ismeri eredményes buzgó műkedvémet. Hisz, lelkem lelkével tanítottam 30 éven át a debreceni felsőbb kereskedelmi iskolában, ahol tanítványaim ezreinek szeretete a művelt társadalom és a ragyméltóságú ml kir. vallás-és közoktatásügyi miniszter ur elismerése méltatta eredményes odaadó munkásságomat.

A könyvviteli szakcsoporttal kapcsolatosan tanítom a számtant, váltóismét, levelezést. A szépírási szak-

csoport feloleli a magyar, német, rond dísz-gép és gyorsírást, a levelezést és az irodai munkálatokat. Az idegen nyelvek szakcsoportja közé tartozik; a német, francia, angol nyelvtan, társalgás és levelezés.

Mindenki beírathatja magát oly szaktárgyakra, minkre életpályáján leginkább van szüksége.

Beiratás naponta délelőtt 11-1-ig és délután 3-5 óráig. Iroda és tanterem: Simonffy utca 2. szám (városi bérpalota baloldalán 3. kapu II. emelet, a mernöki hivatal szomszédságában.) Tanórák: délelőtt 9-12-ig, délután 3-6 óráig, esteli fél 9-től 10 óráig, 3-szor hetenkint. Tandíj szakcsoportonként 5 havi idatartamra 40 korona, mely összeg a beiratáskor előre fizetendő. A téli tanfolyam szeptember 5-én, a nyári tanfolyam március 5-én veszi kezdetét. Könyvek írószközök legfeljebb 10 koronába kerülnek félévenként — A nagyérdemű közönség bizalmát és pártfogását kérve és remélve, maradtam hazafias tisztelettel.

Debrecen, 1904. év augusztus havában

ZALAI MÁRK ny. tanár.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a „Kigyó“-hoz
DEBRECENBEN, FÖTÉR 31-ik SZÁM.

Ajánlja a következő közkeveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arczépitő s bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem

zsíroz, tehát nappal is használható s az arcnak üdéséget, finomságot s hamvas ságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arcvörösség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb tisztátalanságnál. 1 tégely harmat-crème ára 1 korona. A krémhez használ-

landó powder, a Harmat-arcper, mely az arcnak

kölcsönöz, háromféle színben kapható u. m.: fehér, rózsás s crème színben. Kötő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vétekedik minden más készítménnyel. Jól tapad és igen jól fed. Próbához

ára 50 fill. Nagyobb A Molitergin a legkiválóbb

szépező 1 és 2 kor. arc s különösen kézbőrápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű légységet, báronyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kézbőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsíroz s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arcbőrt a legrövideb idő alatt üdév, finomá tesz. Megbarnult kezeket, eldurvult kézbőrt fehérré, puhává változtat. Egy üveg Molitergin ára 1 korona.

Növényi-hajszeszer.

Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr betegségektől illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsíroz. Nem piszkítja a fehérmémet. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést. 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona.

Dr. Borsos-féle

Növényi hajkenőcs.

Azok részére, a kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyan olyan kiváló hatásu hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz Ezen hajkenőcs is, teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

Egy tégelyhajkenőcs

ára 1 korona Iztelen csukamáj olaj A Mihalovits-féle teljesen iztelen szagtalan készítmény, mely undó nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik. A Mihalovits-féle

China-bor.

China vas-bor.

Conduangó-bor.

Pepsin-bor.

Egy üveg ára
1 korona 60 fill

Szomorodni borból kiváló gondal készült gyógyborok, étek melyek gyégytékintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel

Nagy raktár bel-éskülföldi gyógyszer, különlegességekből.